

Kas gaidāms ekonomikā?

Latvijas ekonomika, inflācija, resursu cenas un procentu likmes

Mārtiņš Āboliņš
Ekonomists

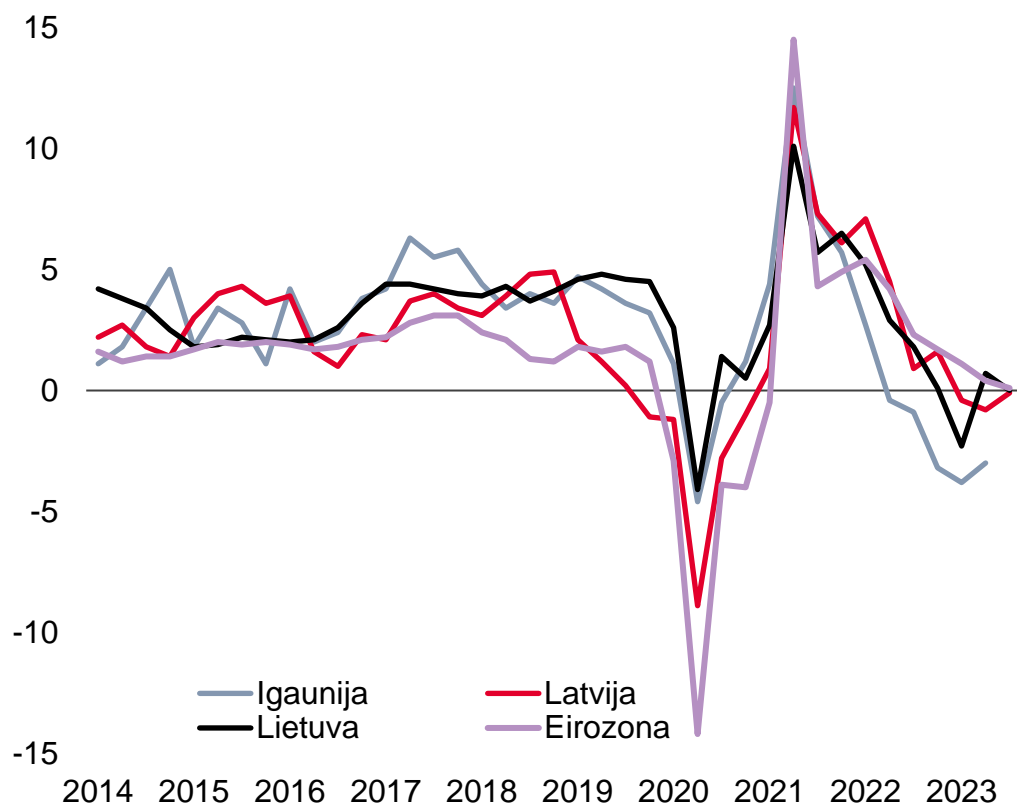
2023. gada 23. novembris

Baltijas reģions

Mēs jau atrodamies mērenā recesijā

IKP salīdzināmās cenas (% pret iepriekšējo gadu)

Avots: Eurostat

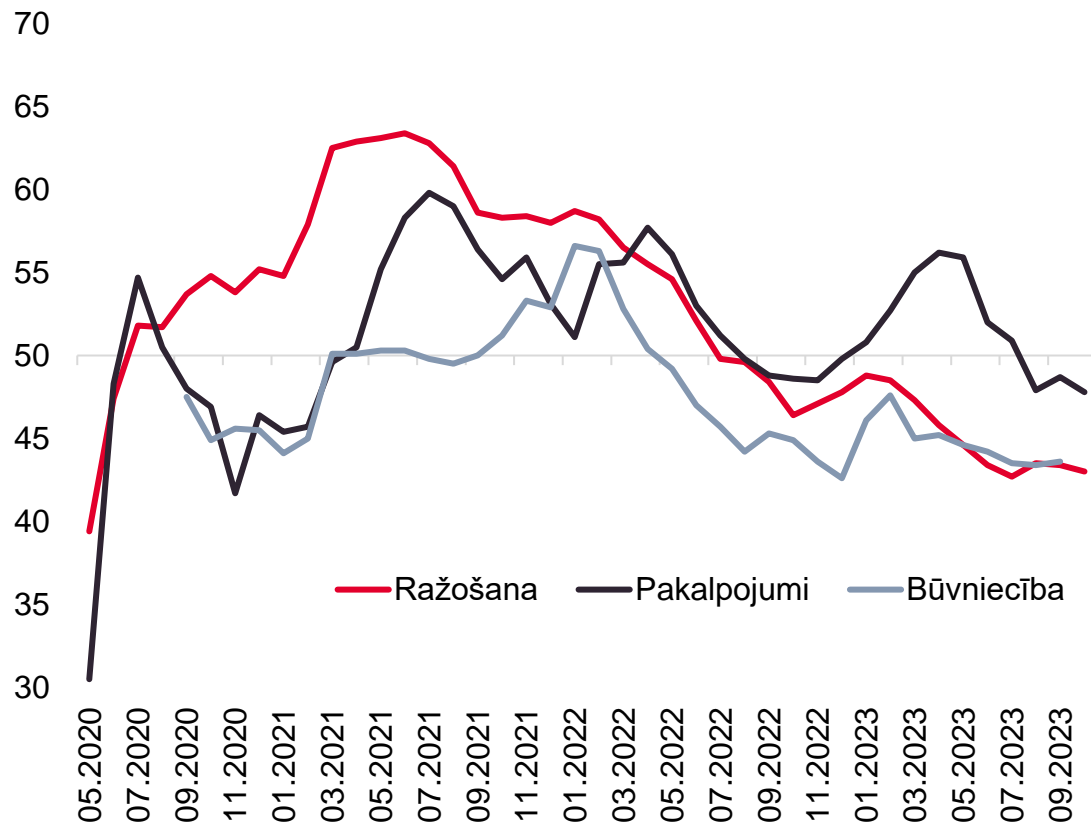
- Šobrīd nav jautājums par to vai mūs gaida recesija. Baltija jau atrodas recesijā.
- Pagaidām tā ir ļoti mērena un ne visās nozarēs.
- Procentu likmju celšana, visticamāk, ir beigusies, bet uz ātru likmju mazināšanu cerēt nevajag.
- Procentu likmju kāpumu mēs esam izjutuši ātrāk nekā citas valstis.
- Īstermiņa ekonomiskie rādītāji eiro zonā pasliktinās un joprojām saglabājas recesijas risks.
- Nākotnes perspektīvas būvniecībā un mājokļu tirgū ir ļoti neskaidra.
- Rūpniecībā šis gads nav bijis veiksmīgs, bet ir cerības uz uzlabojumiem nākamā gada sākumā.
- Ienākumi aug, bet COVID uzkrājumi pārsvarā ir iztērēti.
- Budžeta deficīti paliek nemainīgi augsti – valstis turpina tērēt un investēt.
- Risku joprojām ir daudz – Ķīna, inflācija, ģeopolitika, utt.

Pasaules ekonomika

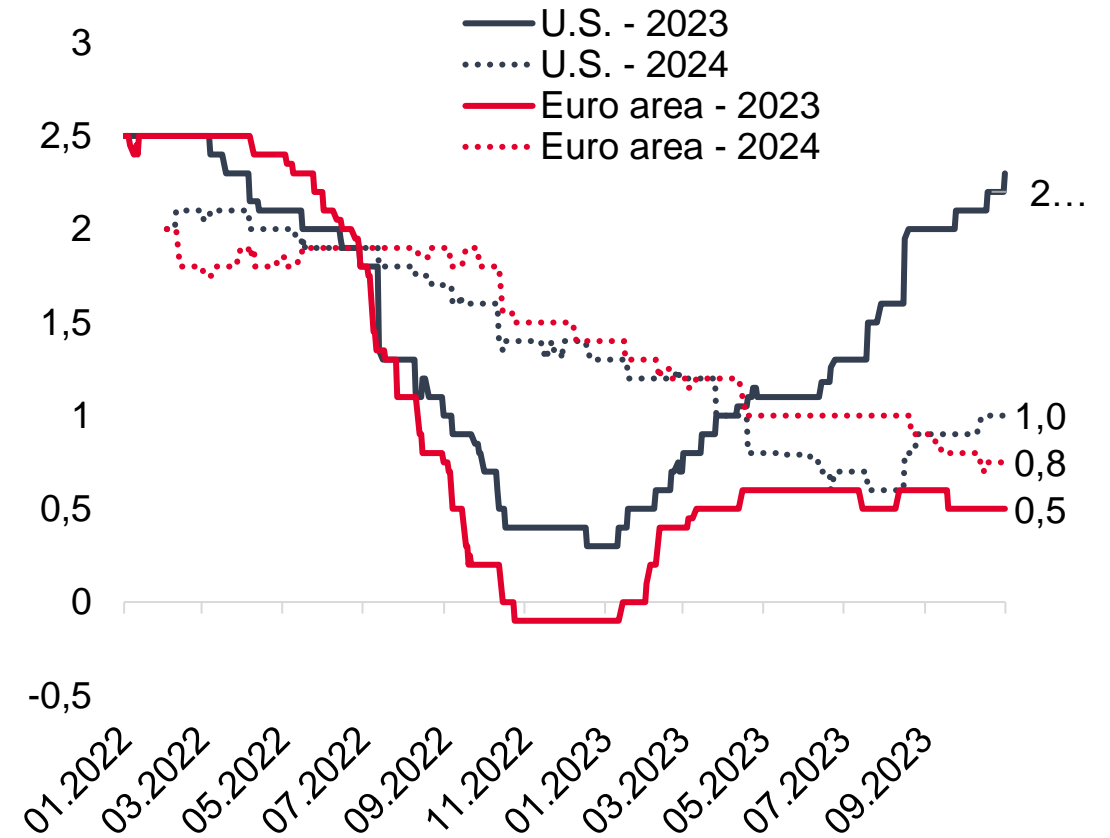
Izaugsme Eiropā joprojām vāja - uzņēmēju noskaņojums kopš maija atkal negatīvajā zonā

Eirozonas PMI pa nozarēm (vērtības >50 norāda uz izaugsmi)

Avots: Bloomberg

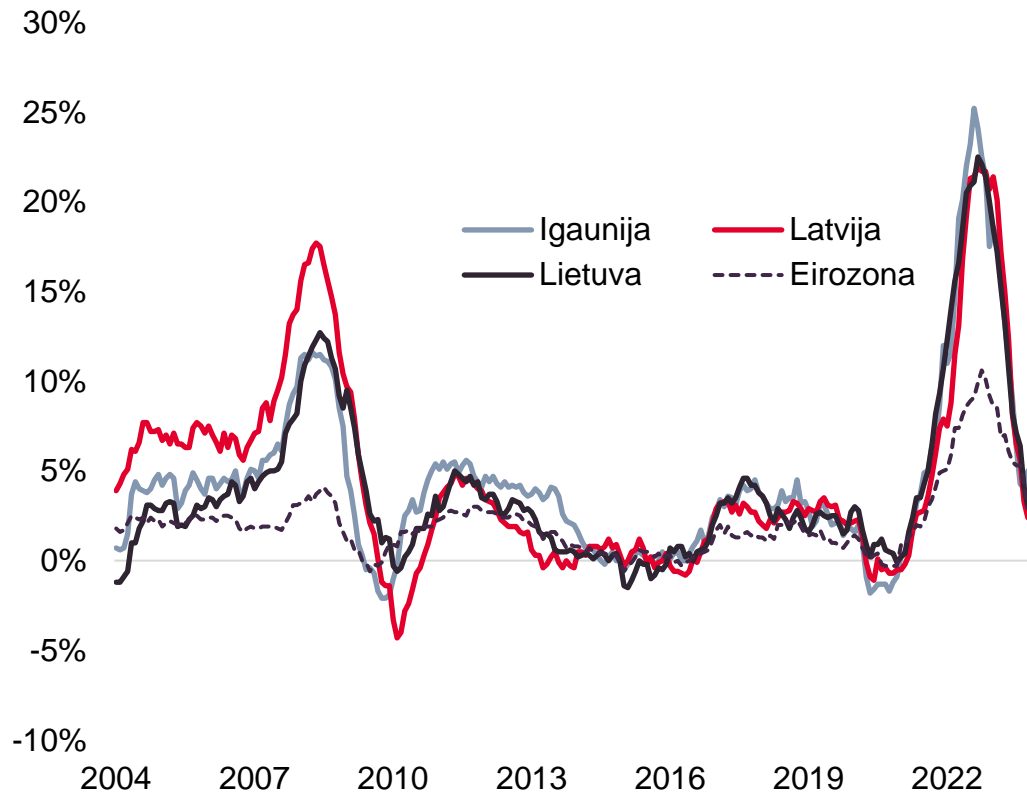
IKP prognozes (%)

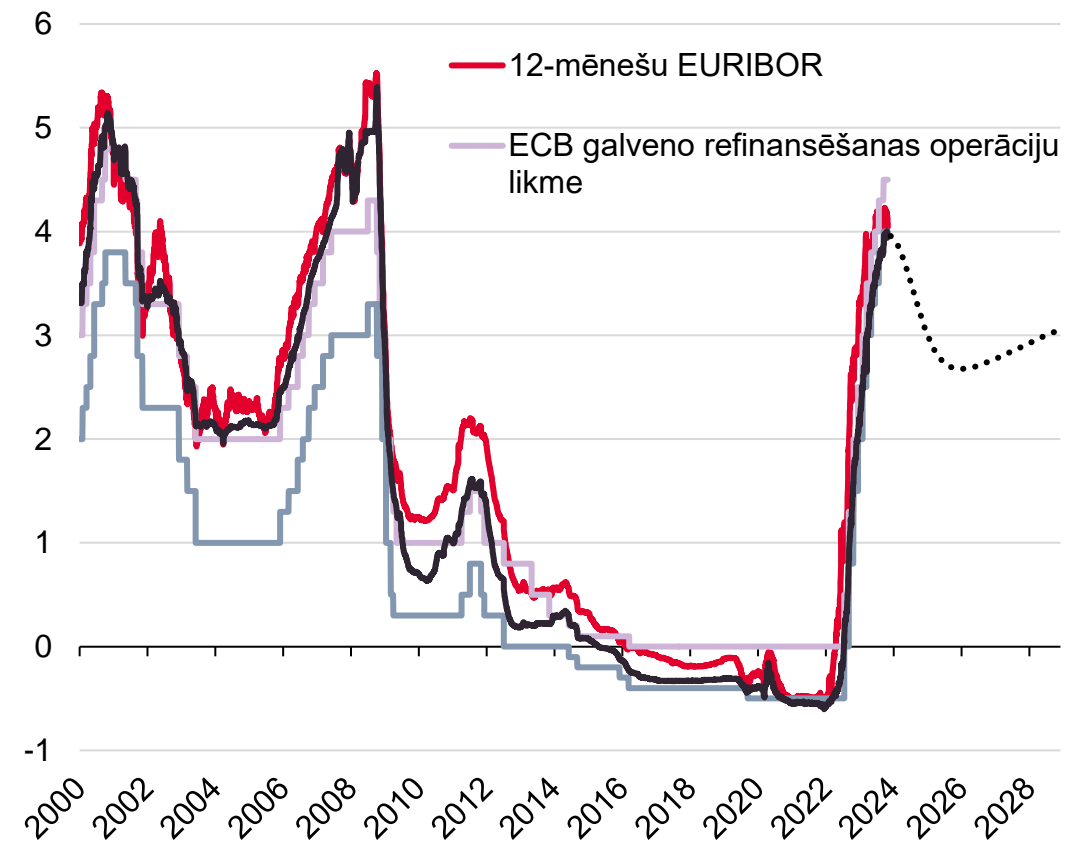
Procentu likmes

Procentu likmju celšanas cikls ir beidzies, bet līdz samazinājumam vēl nedaudz jāpagaida

Patēriņa cenu inflācija (% , pret iepriekšējo gadu)

ECB un Euribor procentu likmes (%)

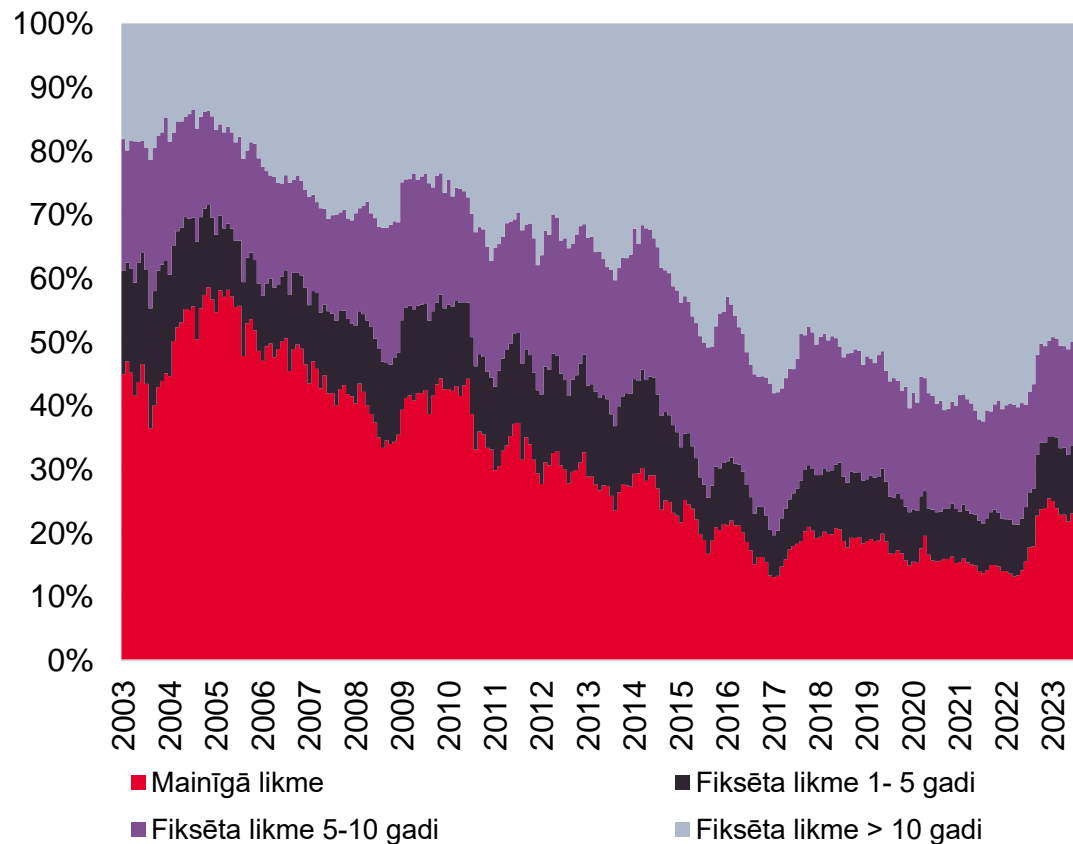
Avots: Bloomberg

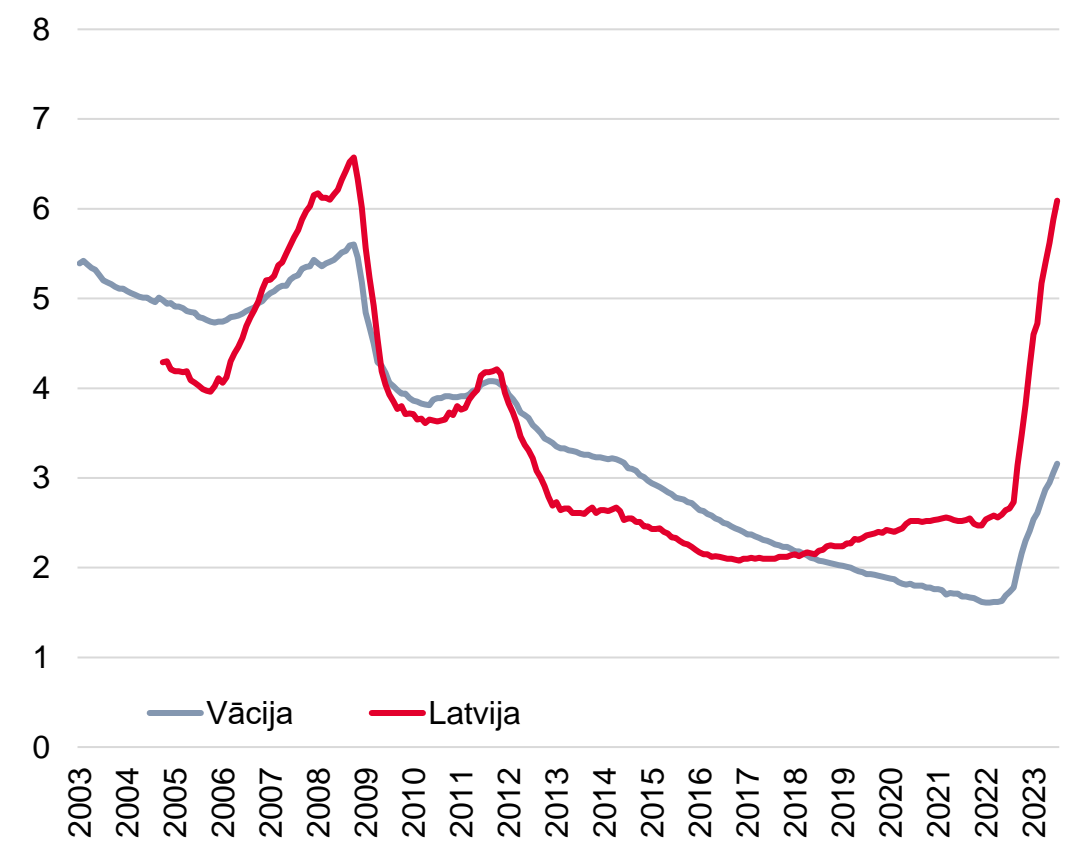
Kreditēšana

Kopš 2008. gada Eiropā ir ievērojami augusi fiksēto procentu likmju popularitāte

No jauna izsniegtie kredīti mājokļa iegādei eirozonā (%)

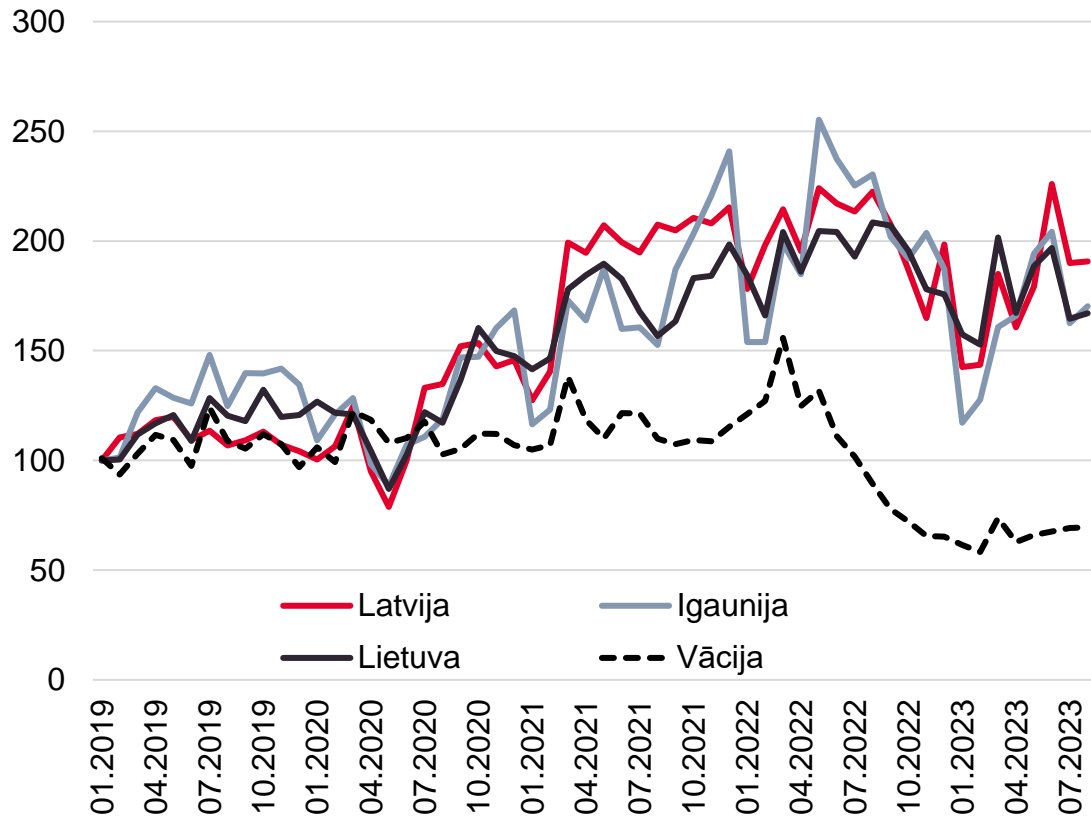
Kredīti uzņēmumiem – esošie kredīti (%)

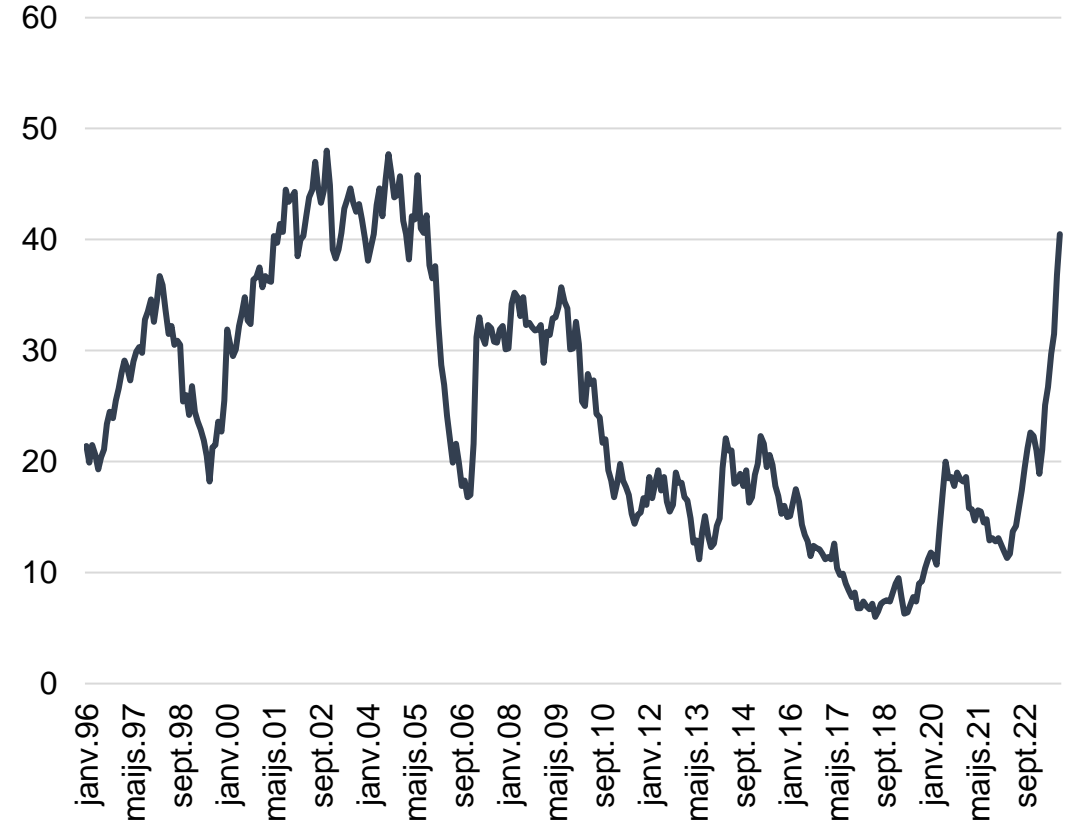
Mājokļu tirgus

Mājokļu tirgus atdziest, bet kreditēšana turas labāk nekā gaidīts

No jauna izsniegtie hipotekārie kredīti (2019 Jan=100)

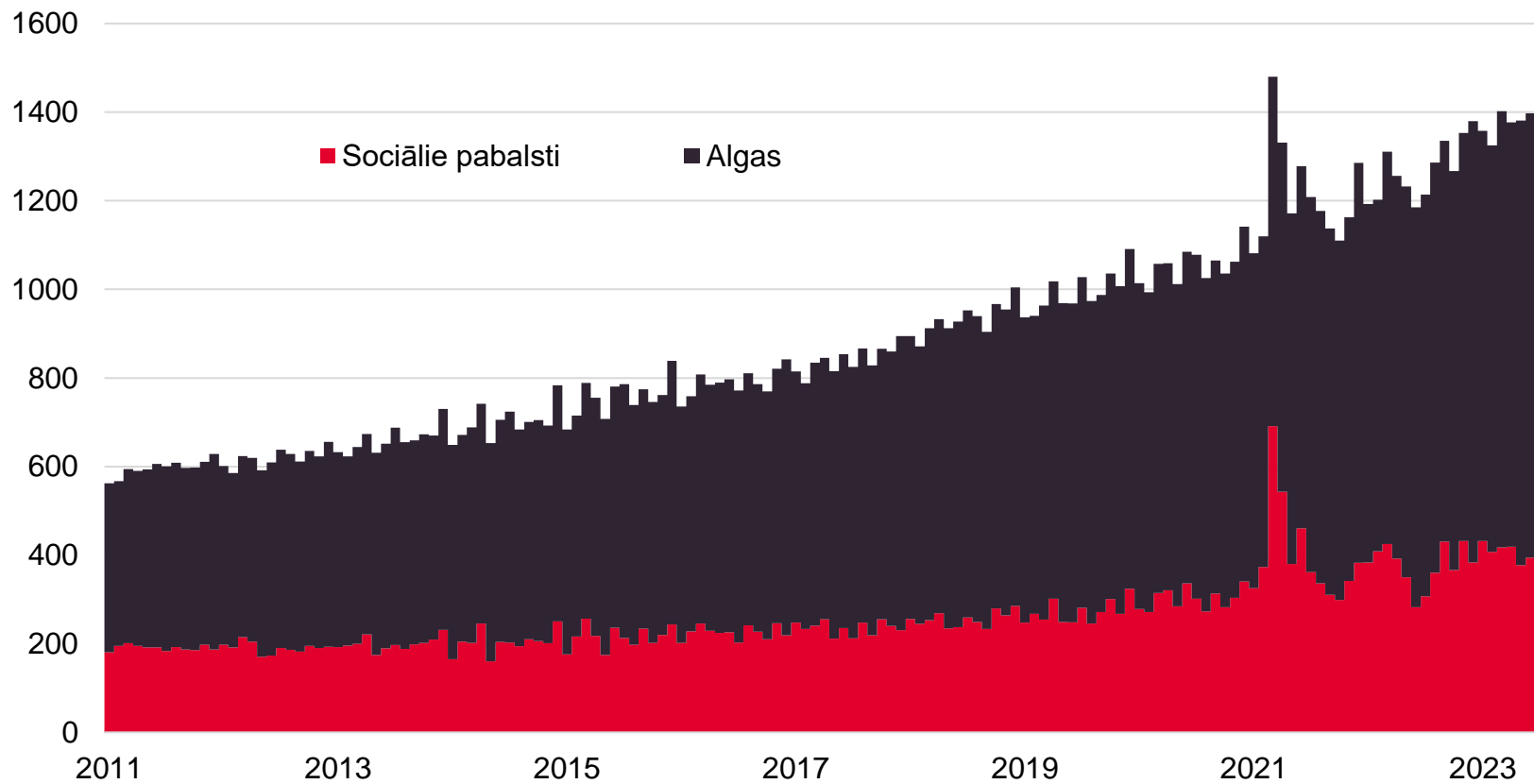
Vācijas būvniecības noskaņojums – nepietiekams pieprasījums

Patēriņš

Ienākumi strauji aug, bet tēriņu kāpums paliek ar vien lēnāks

Mājsaimniecību ienākumi Latvijā (milj. eiro, mēnesī)

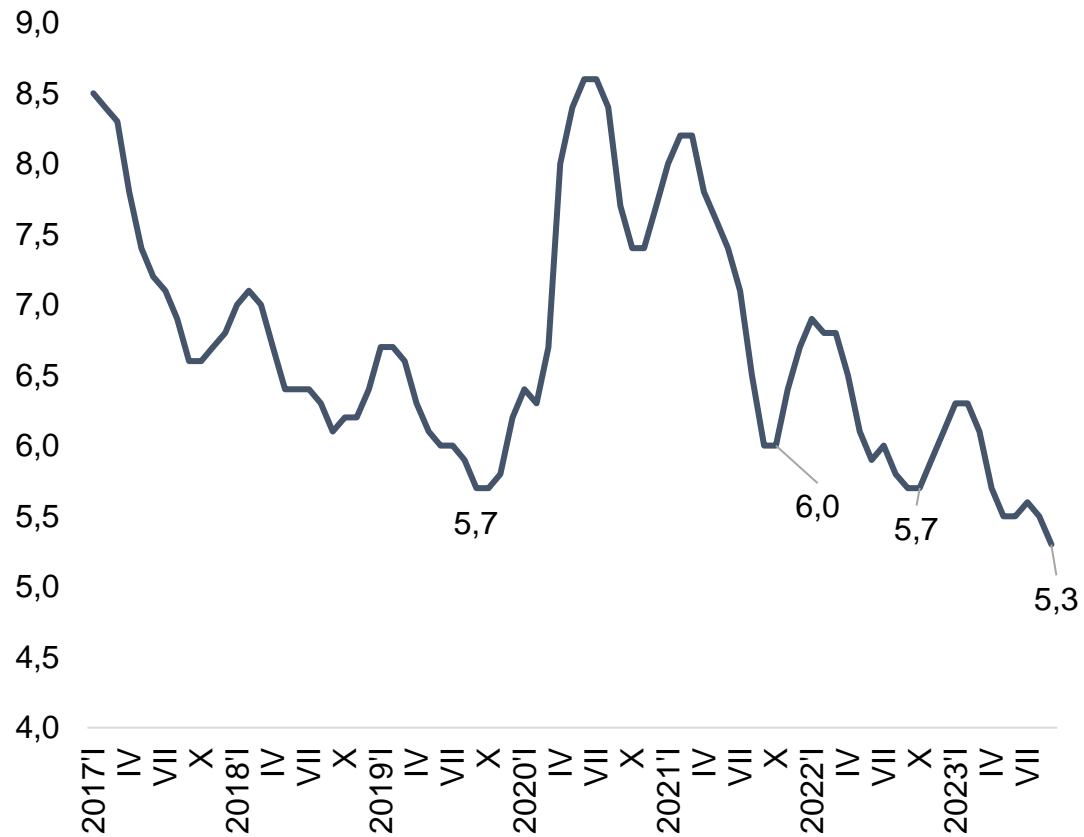

Darba tirgus

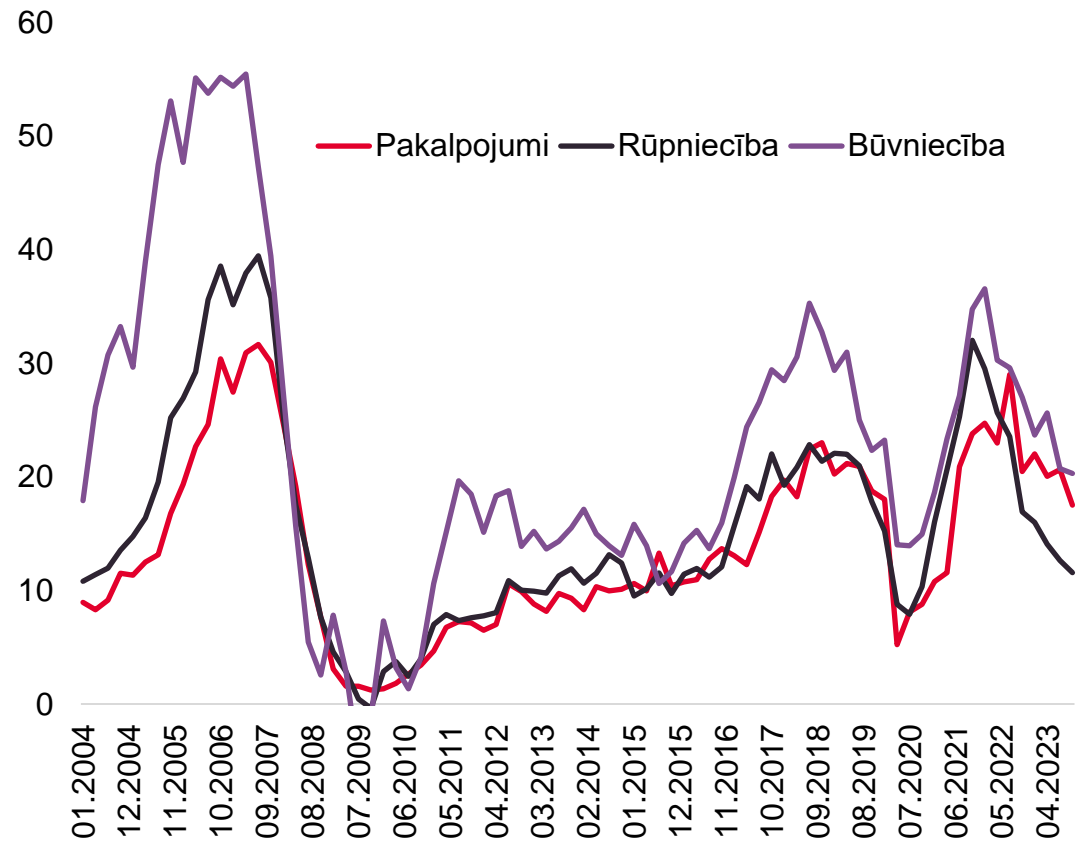
Zemais bezdarba līmenis liecina par spēcīgu darba tirgu

Citadele

Reģistrētais bezdarbs Latvijā (%)

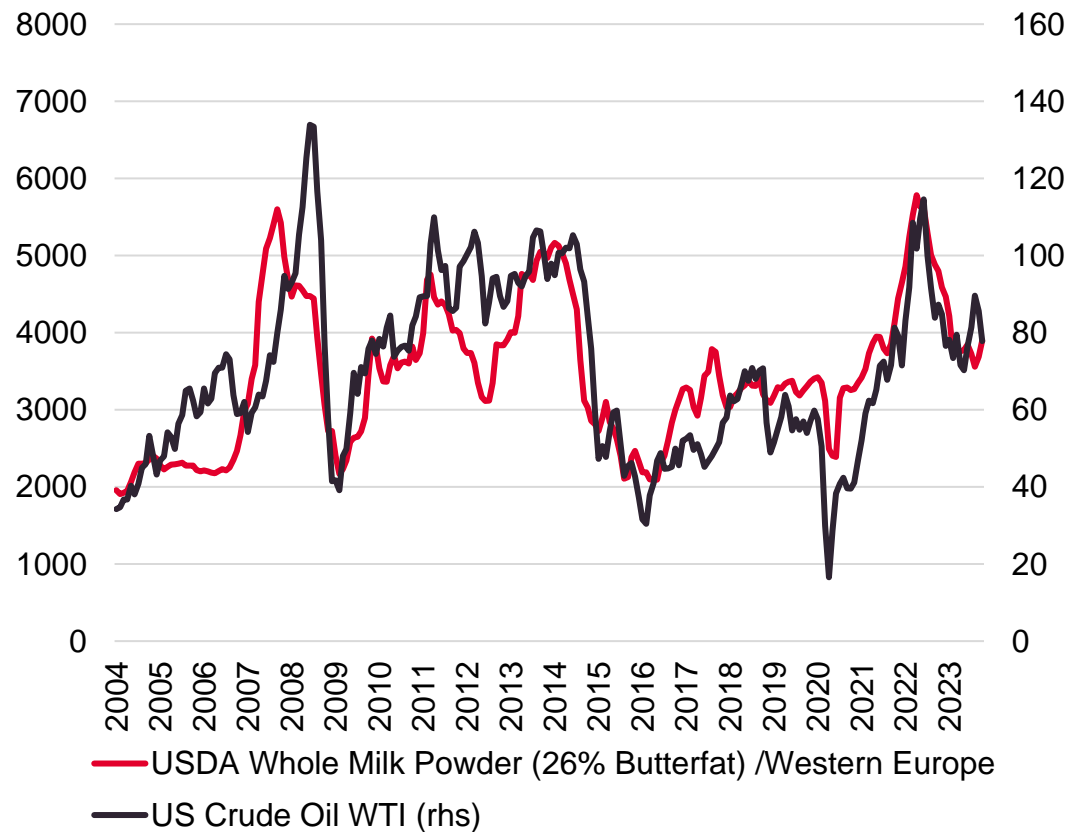
Darbaspēka trūkums (% no uzņēmumiem Baltijā)

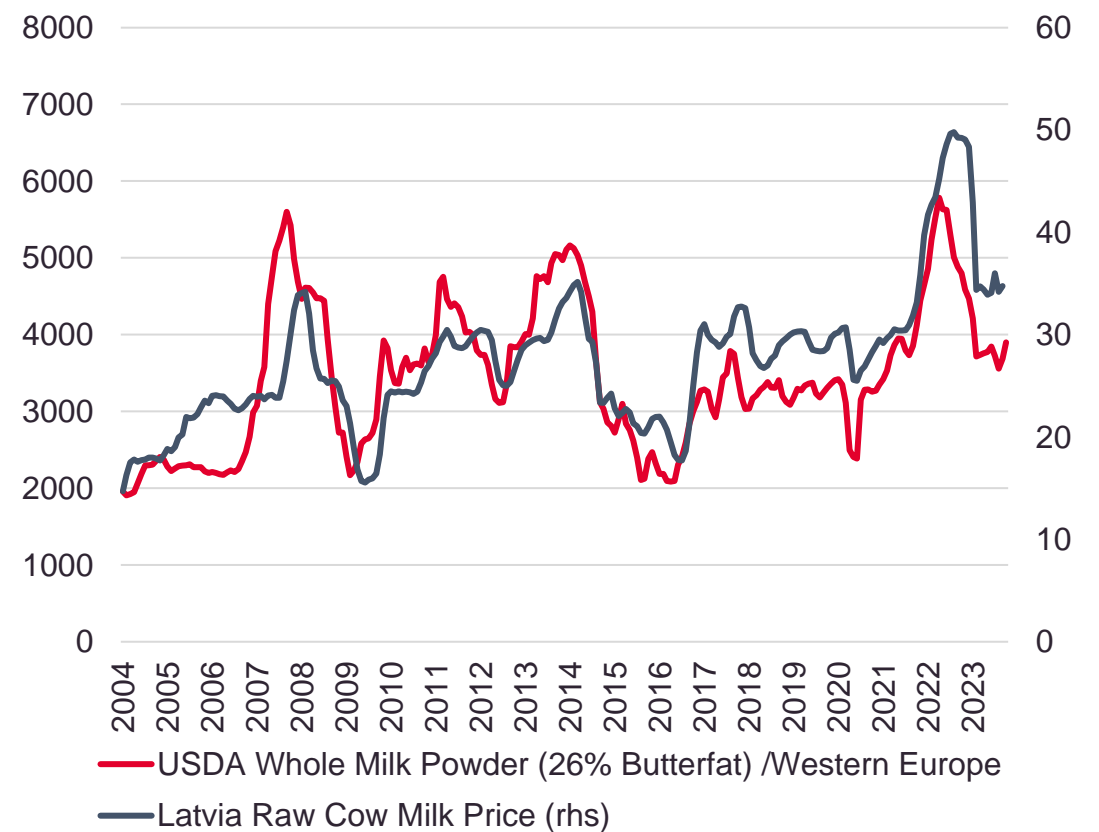
Pārtikas cenas

Piena cenas pasaulē seko kopējām resursu cena tendencēm

Piena pulvera un naftas cenas

Piena pulvera un piena cenas Latvijā

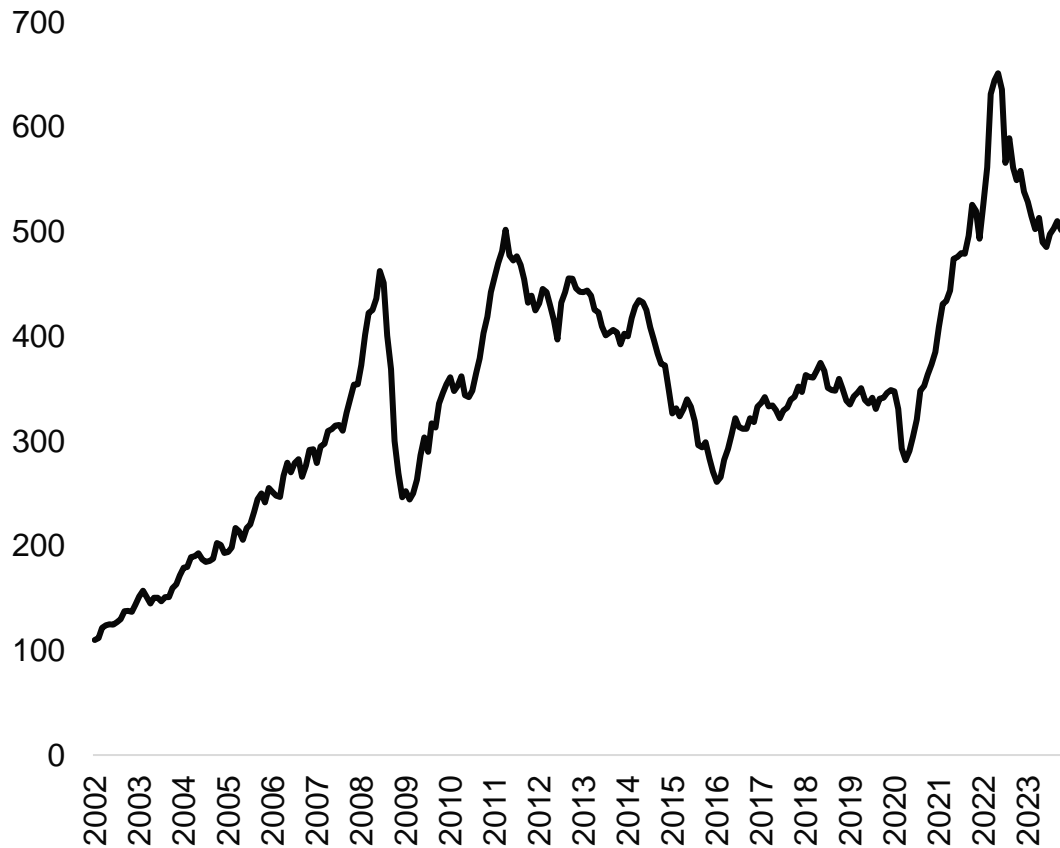
Avots: Bloomberg

Resursu cenas

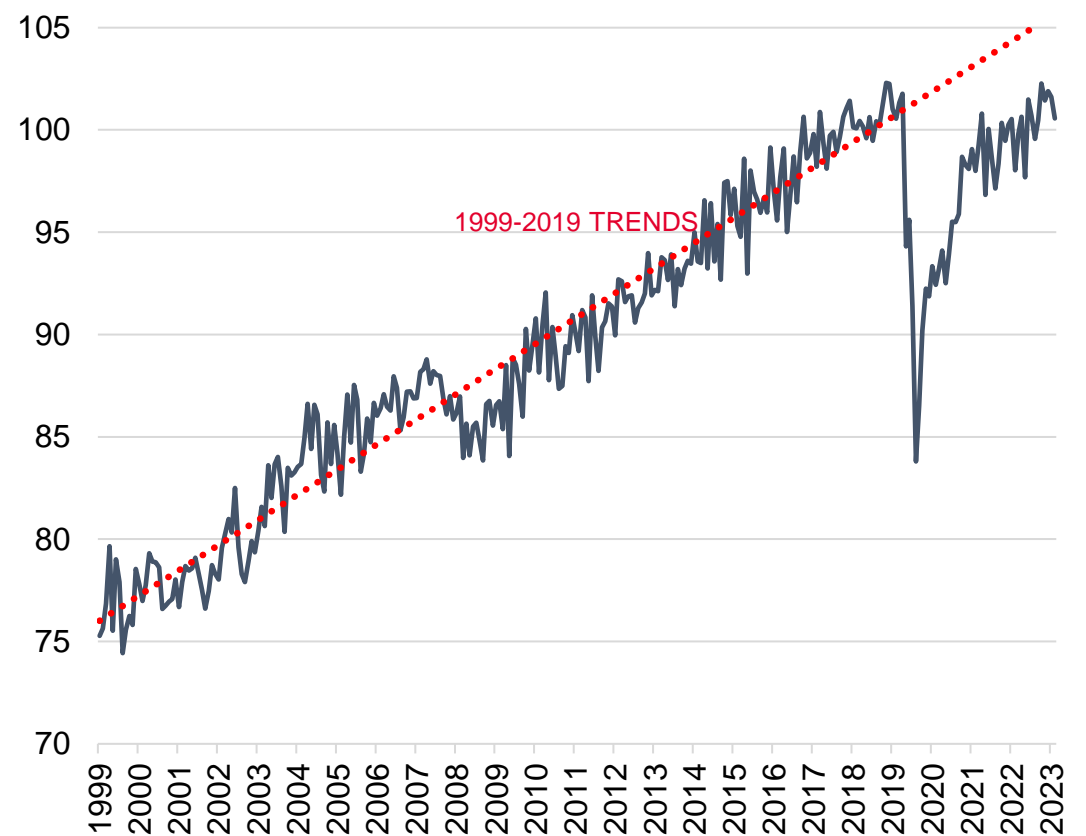
Naftas pieprasījums pasaulē pēdējos gados ir bijis vājš, bet resursu cenas joprojām ir augstas

Bloomberg Commodity Spot Index

Avots: Bloomberg

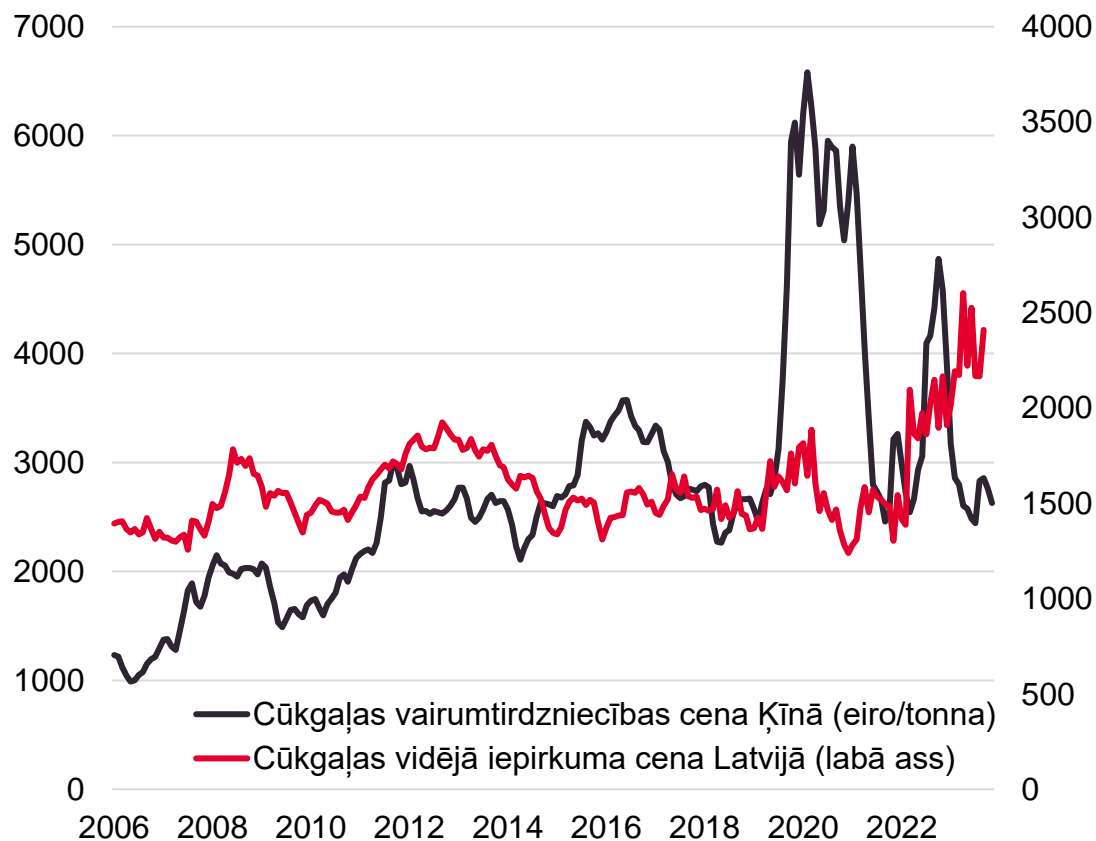
Pasaules naftas patēriņš (miljoni barelu dienā)

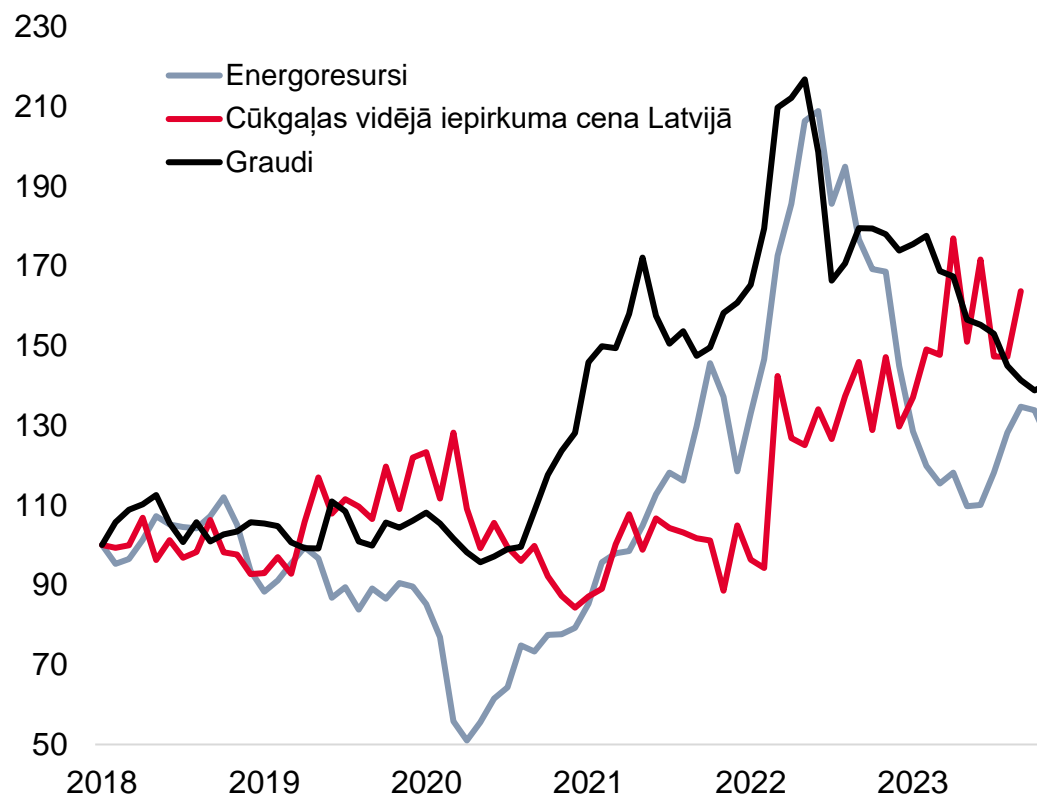
Pārtikas cenas

Graudu un energoresursu cenas kopš 2022. gada samazinās, bet gaļas cenas tas vēl neietekmē

Cūkgaļas cena Latvijā un Ķīnā (labā ass)

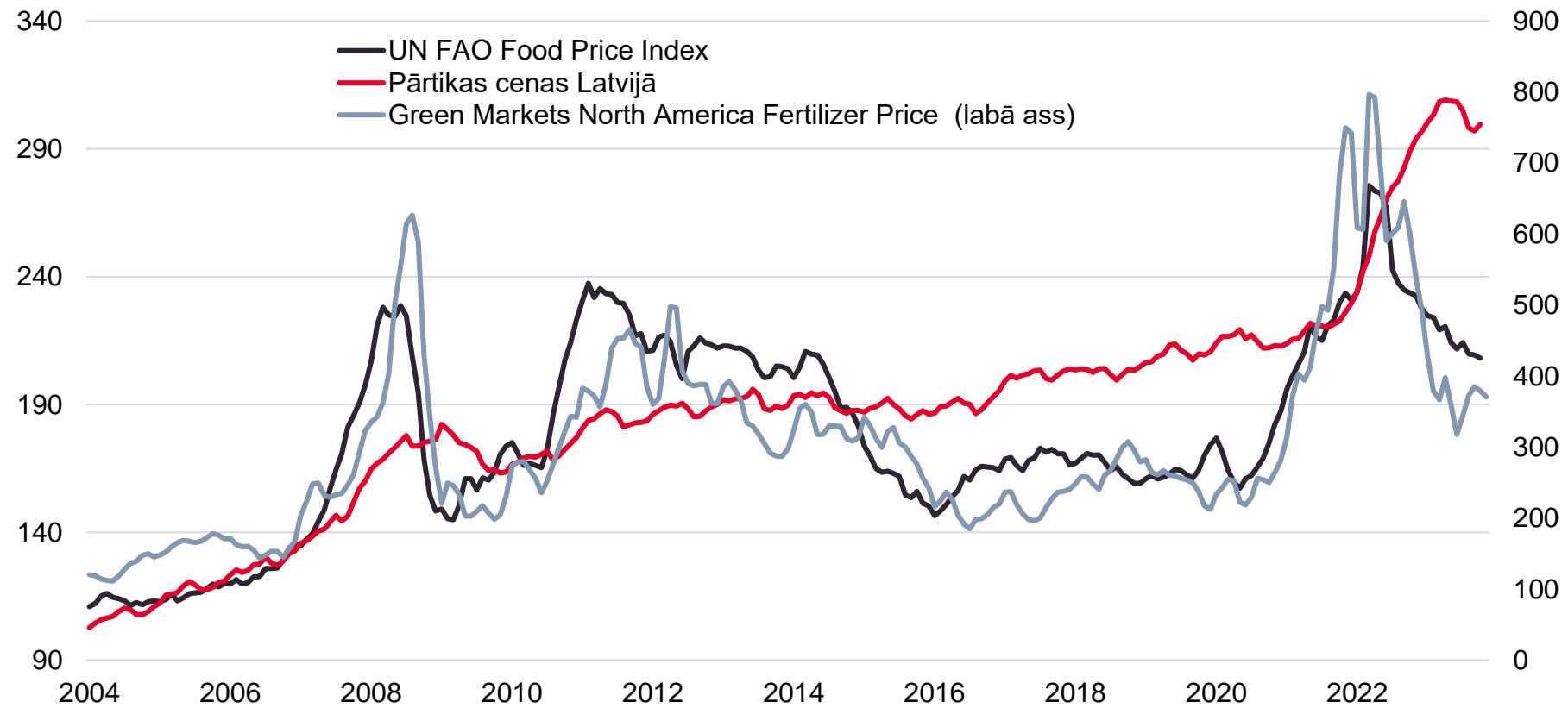
Bloomberg resursu cenu indekss (2018.g. janvāris=100)

Pārtikas cenas

Pasaules pārtikas un minerālmēslu cenas samazinās, bet Latvijā to vēl nejūtam

Pārtikas cenas (2003=100)

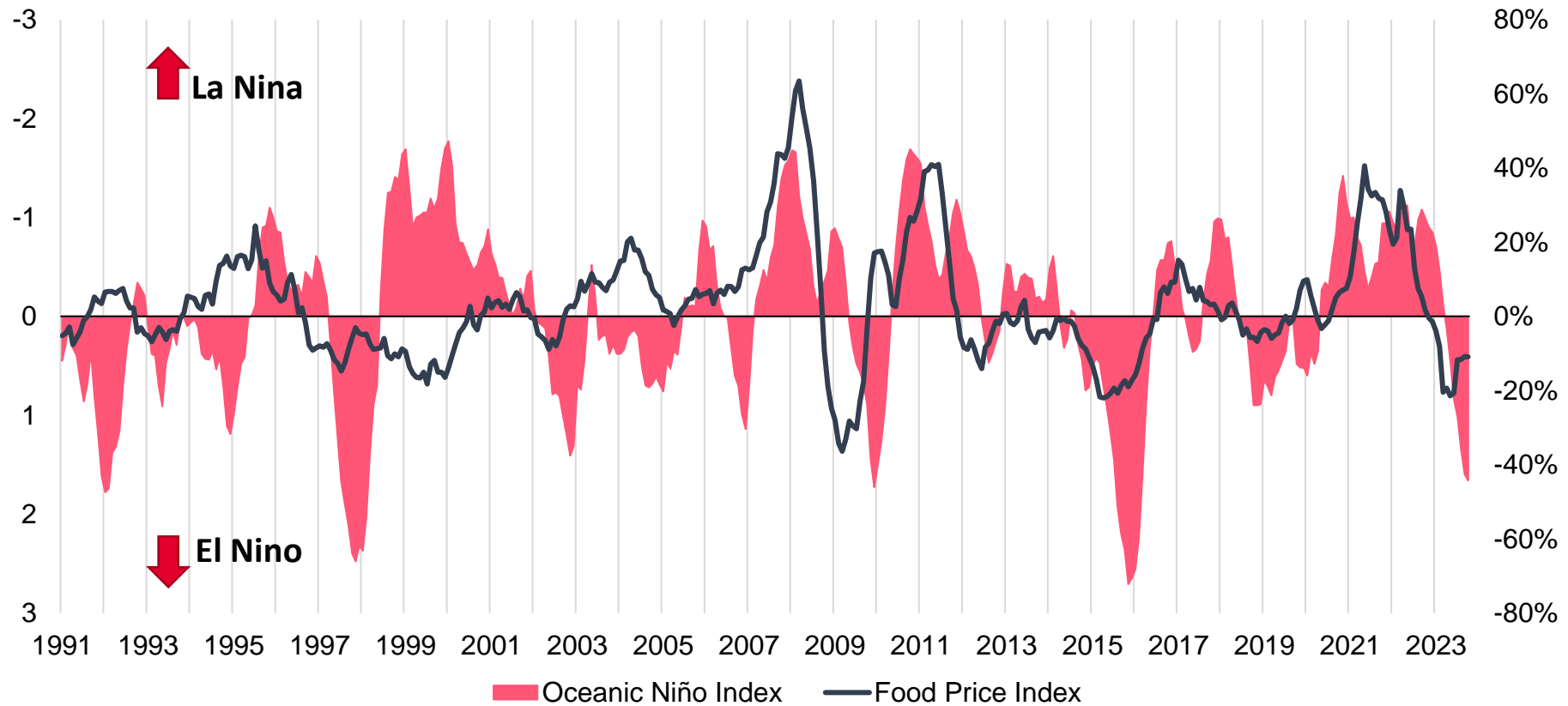
Avots: Bloomberg, CSP

Citadele

Resursu cenas

Pārtikas cenu svārstības vismaz daļēji ir saistītas arī ar laikapstākļiem

Pārtikas cenas un El nino

Ilgospēja un zaļais kurss

Klimata un vides riski arvien vairāk ir finanšu sistēmas fokusā

*«If we do not account for the impact of climate change on our economy, we risk missing a crucial part of the overall picture. This means that our job of preserving price stability must include further work on better understanding how climate change affects our role. **We must incorporate climate change into everything we do: our models, data, projections and analyses.** Ultimately, we need to ensure that our monetary policy accounts for the impact of climate change.»*

7 November 2022

Christine Lagarde, President of the ECB

Ilgspēja un zaļais kurss

Ar klimatu saistītais regulācijas apjoms bankām pieaug

Regulācija

Kas mums no tā?

Regulatory requirements

EU Directives:

- Non-financial Reporting Directive (NFRD)
- Amendments to MiFID II, UCITS, AIMD
- Corporate Sustainability Reporting (CSRD)

EU Regulations:

- Taxonomy Regulation
- Disclosure Regulation (SFDR)

EBA / ECB:

- Prudential disclosures (CRR/IFR)
- ECB Guide on climate-related and environmental risks
- Climate risk stress-testing

EBA Guidelines:

- Loan Origination and Monitoring
- ESG Risk Management

Klimata riska integrācija visos risku pārvaldības procesos

Fiziskais risks

Pārejas risks

Klimata stresa testi

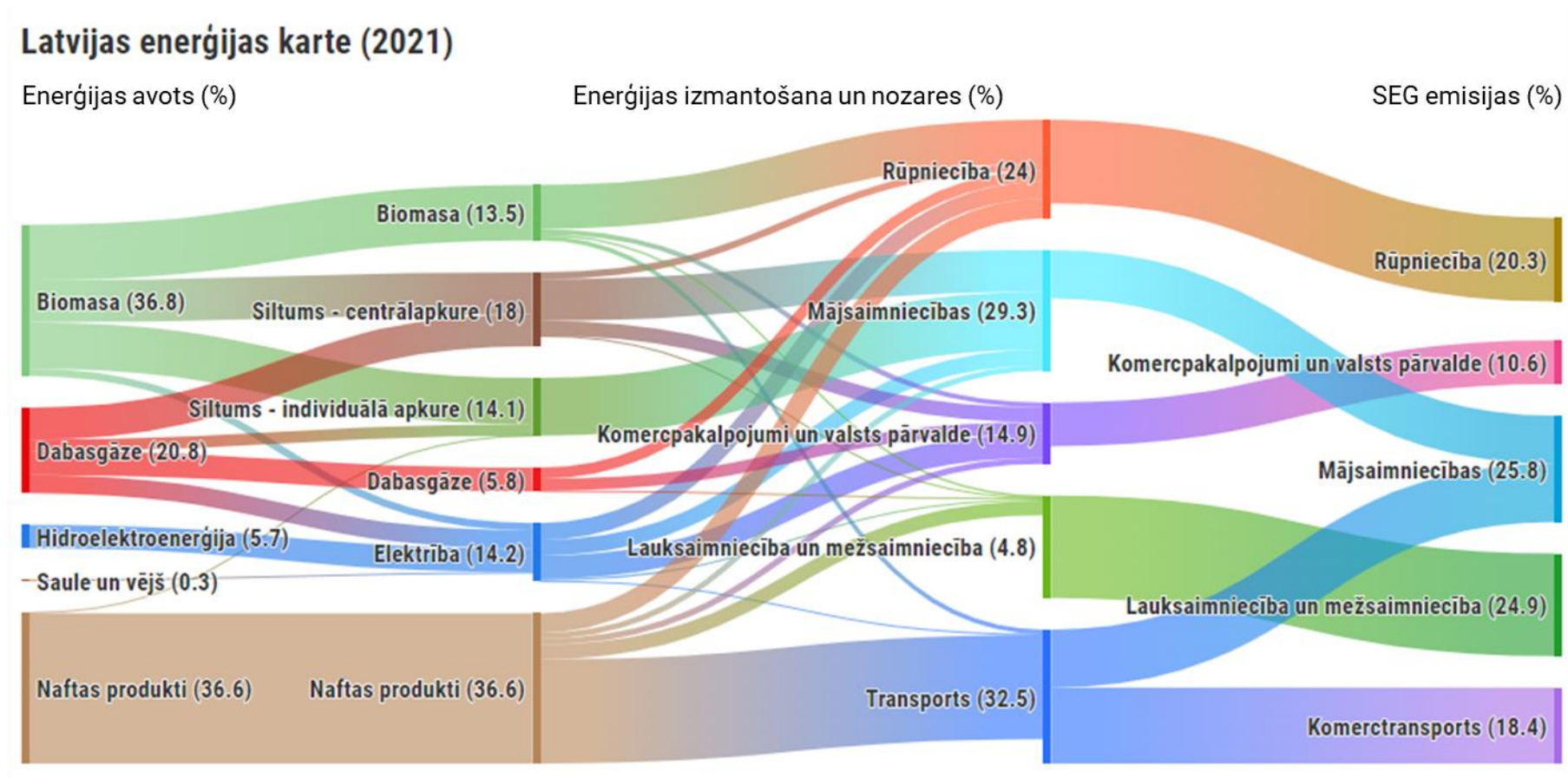
Klientu emisiju ziņošana no 2024. gada

Klientu aptaujas - drīzumā

Kā tas ietekmēs kreditēšanu?

Zaļais kurss

Klimatneitralitāte prasīs lielas pārmaiņas visās nozarēs

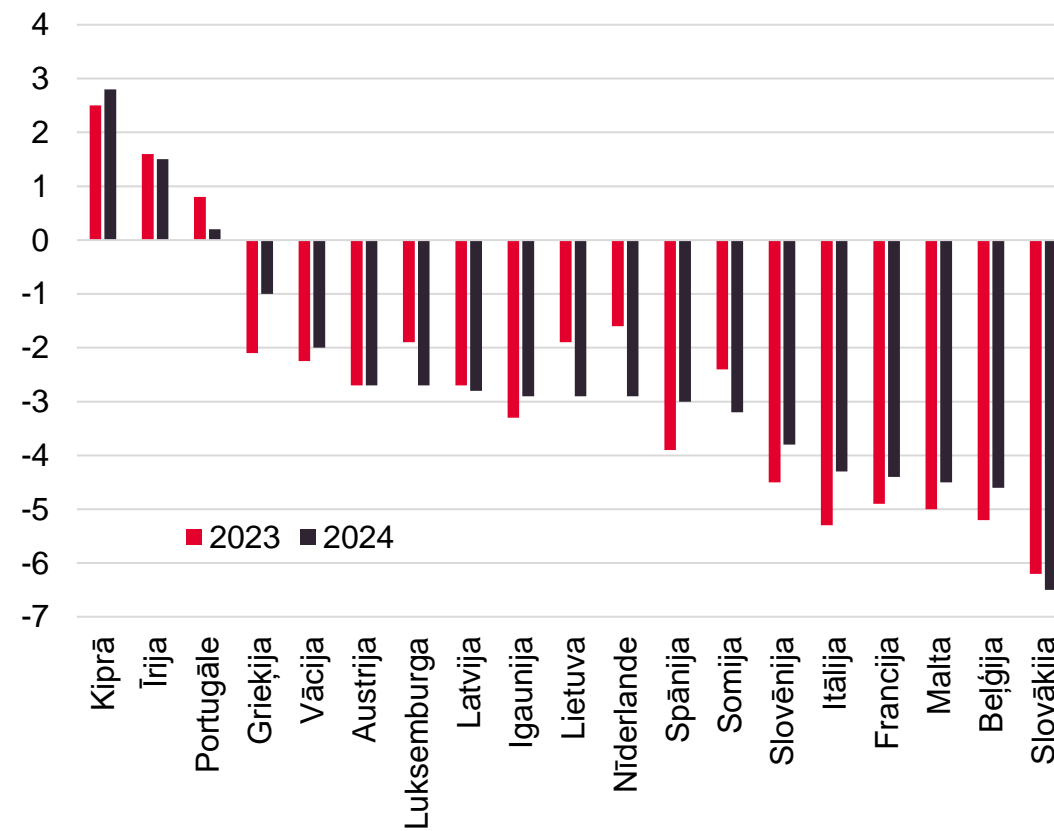

Secinājumi

Dažas piezīmes par ekonomiku 2024. gadu

- ❑ Inflācija gada sākumā, visticamāk, būs zem 2%, bet enerģijas krīze nav beigusies.
- ❑ Procentu likmes celšana ir beigusies – pirmie likmju samazinājumi tiek gaidīti 2024. gada 2. ceturksnī.
- ❑ Uz lielu procentu likmju kritumu pagaidām neceram.
- ❑ Inflācija tuvākajos gados, visticamāk, būs augstāka kā esam pieraduši – miera dividendē, deglobalizācija, zaļā transformācija.
- ❑ Būvniecībā privātā sektora pieprasījums būs vājš, bet valstis ar taupību neaizrausies un mums ir daudz ES fondi.
- ❑ ASV un Eiropā joprojām ir daudz recesijas signālu.
- ❑ Darba tirgus Latvijā ir silts un algas turpinās augt.
- ❑ Rūpniecībā krājumu samazināšanas cikls tuvojas beigām un 2024. gada pirmajā pusē ražošana varētu būt atkal plusos.
- ❑ Ja nav jauni satricinājumi ekonomikā, reālo ienākumu pieaugums veicinās patēriņa pieaugumu.
- ❑ Risku joprojām ir ļoti daudz.

Budžeta bilance (% no IKP)

Citadele

